

Vergaderjaar 1987–1988

20 338 (R 1342)

Bijlagen III, IV en V bij het Internationaal Verdrag ter voorkoming van verontreiniging door schepen; Londen, 2 november 1973

Nr. 1

Ter griffie van de Eerste en van de Tweede Kamer der Staten-Generaal ontvangen op 30 november 1987. De wens dat deze overeenkomst aan de uitdrukkelijke goedkeuring van de Staten-Generaal zal worden onderworpen, kan door of namens een of beide Kamers of door ten minste vijftien leden van de Eerste Kamer dan wel dertig leden van de Tweede Kamer of de Gevolmachtigde Minister van de Nederlandse Antillen of van Aruba te kennen worden gegeven uiterlijk op 30 december 1987.

BRIEF VAN DE MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN

Aan de Voorzitters van de Eerste Kamer en van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

's-Gravenhage, 18 november 1987

Ter voldoening aan het ter zake bepaalde in de Grondwet en het Statuut voor het Koninkrijk der Nederlanden¹, de Raad van State van het Koninkrijk gehoord, heb ik de eer u hierbij ter stilzwijgende goedkeuring over te leggen de Bijlagen III, IV en V bij het op 2 november 1973 te Londen tot stand gekomen Internationaal Verdrag ter voorkoming van verontreiniging door schepen (Trb. 1975, 147 en 1978, 187).²

Een toelichtende nota bij deze Overeenkomst gelieve u hiernevens aan te treffen.

De goedkeuring wordt voor het gehele Koninkrijk gevraagd.

Aan de Gouverneurs van de Nederlandse Antillen en van Aruba is verzocht hogergenoemde stukken op 30 november 1987 over te leggen aan de Staten van de Nederlandse Antillen en de Staten van Aruba.

De Gevolmachtigde Ministers van de Nederlandse Antillen en van Aruba zijn van deze overlegging in kennis gesteld.

De Minister van Buitenlandse Zaken,
H. van den Broek

¹ Art. 91, (1), add. art. XII, GW; Art. 61, (3), G.W. 1972, en Art. 24 Statuut.

² Ter inzage gelegd op de bibliotheek.

TOELICHTENDE NOTA

1. Inleiding

Bij Rijkswet van 31 maart 1983 (Stb. 1983, 201) is goedkeuring verleend aan het op 2 november 1973 te Londen tot stand gekomen Internationaal Verdrag ter voorkoming van verontreiniging door schepen, met Protocol en Bijlagen I en II met Aansluitingen (Trb. 1975, 147; 1978, 187 en laatstelijk 1986, 120) en met het op 17 februari 1978 te Londen tot stand gekomen Protocol van 1978 bij dat Verdrag, met Bijlage en Aansluitingen (Trb. 1978, 188; laatstelijk 1986, 121), hierna te noemen Marpol 73/78. Marpol 73/78 is samen met Bijlage I op 2 oktober 1983 in werking getreden (Trb. 1983, 126).

Marpol 73/78 kent vijf technische bijlagen. Het partij worden bij Marpol 73/78 hield in dat ook de twee zogenaamde «verplichte» Bijlagen I (voorkoming olieverontreiniging) en II (voorkoming verontreiniging door in bulk vervoerde vloeibare chemicaliën) werden aanvaard.

Met betrekking tot de overige zogeheten Facultatieve Bijlagen III (schadelijke stoffen in verpakte vorm), IV (sanitairafvalwater) en V (scheepsvuils) bepaalt artikel 14 van Marpol 73/78 dat een Staat kan verklaren dat een of meer van deze Bijlagen niet wordt aanvaard.

Evenals vele andere maritieme Staten heeft het Koninkrijk om redenen uiteengezet in de memorie van toelichting bij de Goedkeuringwet van Marpol 73/78 (Kamerstukken II 1981, 17 033 (R 1189), nr. 3, paragraaf 5) van deze mogelijkheid gebruik gemaakt door de verklaren dat de Bijlagen III, IV en V vooralsnog niet worden aanvaard.

Belangrijke reden hiervoor was dat in eerste instantie, zowel nationaal als internationaal, alle aandacht en energie besteed moest worden aan het oplossen van de technische problemen die een volledige uitvoering van de Bijlagen I en II nog in de weg stonden. Thans zijn deze problemen opgelost dankzij grote inspanningen van de mariene milieu commissie van de IMO, waarbij Nederland met name ten aanzien van Bijlage II een zeer constructieve rol heeft gespeeld. Zo is op 6 april 1987 ook deze Bijlage van Marpol 73/78 in werking getreden. Dit betekent dat de aandacht nu in versterkte mate gericht kan worden op de Facultatieve Bijlagen van Marpol 73/78.

Ter toelichting van de stand van zaken, zowel internationaal als nationaal, ten aanzien van deze Bijlagen, en ook voor wat betreft hun inhoud moge het volgende dienen.

2. Internationaal

Op 1 juni 1987 waren 43 landen, die gezamenlijk 80% van de wereld handelsvloot bezitten, partij bij Marpol 73/78 en de daarbij behorende Bijlagen I en II.

De Bijlagen III en V waren door 27 landen hiervan, met een gezamenlijk vlootpercentage van 42%, aanvaard.

Voor Bijlage IV bedroeg het aantal landen 25 en het vlootpercentage 36%. De Facultatieve Bijlagen zijn internationaal nog niet in werking getreden, aangezien aan het hiervoor benodigde ratificatie quorum van 15 landen met een gezamenlijk vlootpercentage van 50% nog niet is voldaan.

Naar verwachting zal het vereiste quorum voor de Bijlagen III en V echter nog voor het einde van 1987 worden bereikt, aangezien een aantal landen met een grote handelsvloot, waaronder de Verenigde Staten van Amerika, de Sovjet-Unie en Liberia, hebben aangekondigd voornemens te zijn deze bijlage nog in 1987 te aanvaarden. Ook door Nederland is een dergelijk voornemen bekendgemaakt. Daarentegen wordt spoedige inwerkingtreding van Bijlage IV algemeen vanuit het oogpunt van mariene milieu bescherming minder urgent geacht. Zo is ook door de acht landen rond de Noordzee, in het kader van de in 1984 op initiatief van de Duitse Bondsrepubliek te Bremen gehouden Ministersconferentie ter bescherming van het Noordzeemilieu, alleen spoedige inwerkingtreding van de Bijlagen III en V noodzakelijk geacht.

Het advies van de Raad van State van het Koninkrijk wordt niet openbaar gemaakt op grond van het bepaalde in artikel 25a, derde lid, onder b, van de Wet op de Raad van State.

Behoudens Nederland en België hebben de Noordzeelanden de Bijlagen III en V dan ook inmiddels aanvaard. Opdat ook het Koninkrijk bij deze Bijlagen partij kan worden, wordt thans de parlementaire goedkeuring voor deze Bijlagen gevraagd, alsmede voor Bijlage IV. De regering is echter voornemens de uiteindelijke aanvaarding van Bijlage IV niet gelijktijdig met die van de Bijlagen III en V te laten plaatsvinden, omdat, zoals hiervoor vermeld, de noodzaak daartoe uit milieubeschermingsoogpunt minder urgent is.

De in Bijlage IV genoemde stoffen zijn natuurlijk van aard en worden na lozing in zee snel afgebroken. Bij een snelle en voldoende verdunning van deze stoffen, hetgeen op zee het geval is, zal lozing ervan nagenoeg geen schadelijk effect hebben op het mariene milieu en het rechtmatig gebruik van de zee. Aanvaarding door Nederland zal worden overwogen zodra zeker is gesteld dat de bescherming van het mariene milieu voldoende wordt gewaarborgd met behulp van de in de Bijlage IV neergelegde regels zonder daarbij onnodige kosten voor het schip te veroorzaken.

3. Nationale uitvoering

Wat de voorgenomen wijze van uitvoering betreft zal, evenals dit gedaan is voor de Bijlagen I en II, ook aan de Bijlagen III, IV en V uitvoering worden gegeven door middel van afzonderlijke algemene maatregelen van bestuur onder de Wet voorkoming verontreiniging door schepen (Stb. 1983, 683).

Met betrekking tot Bijlage V wordt hierbij opgemerkt dat voor een goede uitvoering van deze Bijlage havens moeten beschikken over voldoende ontvangstvoorzieningen voor scheepsvuilnis, als noodzakelijk complement van het in de Bijlage gestelde lozingsverbod.

Voor de Nederlandse havens, die in zekere mate reeds beschikken over dergelijke voorzieningen, zal het voldoen aan deze voorwaarden geen grote problemen scheppen.

4. Hoofdzakelijke inhoud van Bijlage III

De onderhavige Bijlage beoogt zeeverontreiniging te voorkomen als gevolg van het over boord geraken van schadelijke stoffen die door schepen worden vervoerd in verpakte vorm, waaronder ook worden verstaan tank- en vrachtcontainers en tankwagens.

Om tot het beoogde doel te geraken wordt in de Bijlage uitgegaan van een algemeen verbod voor een dergelijk vervoer, tenzij wordt voldaan aan alle in de bijlage voor dat vervoer gestelde voorwaarden.

Deze voorwaarden behelzen onder meer dat de verpakking deugdelijk dient te zijn en voorzien van duidelijke etikettering die de inhoud en de aard van de schadelijke stof aangeeft.

Voorts dient de stuwage aan boord zodanig te zijn dat het risico van overboord geraken tot een minimum wordt beperkt.

Ook dient het schip te zijn voorzien van een speciale ladinglijst of manifest, waarin de vervoerde schadelijke stoffen duidelijk zijn vermeld en waarbij de locatie aan boord is aangegeven. Copieën van dergelijke documenten dienen tevens aan de wal te worden bewaard door de eigenaar van het schip of zijn vertegenwoordiger, totdat de schadelijke stoffen uit het schip zijn gelost. Hiermee wordt bereikt dat ook in ongevalssituaties kan worden nagegaan hoe te handelen, rekening houdend met de aan boord aanwezige schadelijke stoffen.

Ten slotte bevat de Bijlage een bepaling die het mogelijk maakt van de kapitein of de eigenaar van het schip te verlangen dat het voornemen om bepaalde schadelijke stoffen te laden of te lossen reeds 24 uur van te voren wordt kenbaar gemaakt aan de bevoegde autoriteiten van de laad- of loshaven. Met een dergelijke notificatie wordt de mogelijkheid van controle op de naleving van de Bijlage bevorderd.

Aangezien echter de voorschriften in de Bijlage weinig specifiek zijn en zij derhalve het beoogde doel in onvoldoende mate zullen bewerkstelligen, zijn

inmiddels door Nederland (in de mariene milieu commissie van de IMO) initiatieven genomen tot verbetering en aanscherping van de voorschriften. De voorgestelde wijzigingen, welke in beginsel door de Partijen bij het verdrag zijn aanvaard, bewerkstelligen ook dat een betere afstemming wordt verkregen tussen de veiligheidseisen die met het oog op de gevaarsaspecten voor schip en opvarenden nodig zijn en de eisen die op grond van de schadelijkheid voor het mariene milieu moeten worden gesteld.

De formele wijziging van Bijlage III ingevolge de wijzigingsprocedure van artikel 16 van Marpol 73/78, kan echter alleen worden uitgevoerd nadat de Bijlage als zodanig in werking is getreden. Zoals reeds aangegeven, wordt verwacht dat het ratificatie quorum nog voor het einde van 1987 bereikt wordt. Dit betekent, gelet op het bepaalde in het tweede lid van artikel 15 van Marpol 73/78, dat de Bijlage 12 maanden daarna in werking treedt.

Overigens zij voor wat betreft de parlementaire aspecten van (toekomstige) wijzigingen van de Bijlagen erop gewezen dat deze wijzigingen ingevolge artikel 3 van de goedkeuringswet van Marpol 73/78 niet aan de parlementaire goedkeuring behoeven te worden onderworpen.

5. Hoofdzakelijke inhoud van Bijlage IV

Bijlage IV beoogt verontreiniging van de zee door het lozen van sanitair afvalwater te verminderen.

Onder sanitair afvalwater wordt verstaan afvalwater afkomstig van wasplaatsen, toiletruimten, badkamers, ziekenboeg en verblijven voor dieren. Het lozen van dergelijk afvalwater wordt slechts toegestaan indien dit geschiedt op een afstand van meer dan twaalf zeemijlen van het land. Binnen deze afstand mag het afvalwater worden geloosd, indien maatregelen zijn getroffen in de vorm van milieu-vriendelijke verwerking of opslag. Op deze wijze wordt een zekere bescherming van de kuststrook gewaarborgd. Om te verzekeren dat de uitrusting van het schip voldoet aan de eisen van deze Bijlage dient het te zijn voorzien van een geldig certificaat.

6. Hoofdzakelijke inhoud Bijlage V

Bijlage V beoogt verontreiniging van de zee door het lozen van scheepsvuilnis tegen te gaan. Onder scheepsvuilnis wordt niet alleen huishoudelijk afval verstaan, zoals etensresten en verpakkingsmateriaal van consumptiegoederen, doch ook afval voortvloeiende uit de normale bedrijfsvoering aan boord, zoals stuwhout en garneringsmateriaal voor scheiding van lading, nylon trossen en dergelijke. Met betrekking tot alle kunststoffen en plastics bevat de Bijlage een absoluut lozingsverbod. Voor de overige afvalstoffen en vuilnis wordt in de Bijlage onderscheid gemaakt in de lozingsvoorwaarden geldend voor de kwetsbare kustgebieden en de in de Bijlage genoemde bijzondere zeegebieden enerzijds en de overige open zeegebieden anderzijds. Voor het reguliere huishoudelijke afval, zoals etensresten, papier en glaswerk wordt lozing tot op drie zeemijlen uit de kust toegestaan, mits dit afval voorafgaand aan de lozing is afgebroken en vermalen door een maalinstallatie tot partikelgrootte van niet meer dan 25 millimeter.

Zoals reeds aangegeven is het voor de uitvoering van de Bijlage noodzakelijk dat havens beschikken over voldoende ontvangstvoorzieningen als noodzakelijk complement van de gestelde lozingsvoorschriften, hetgeen voor Nederlandse havens gezien de thans reeds aanwezige voorzieningen geen grote problemen zal opleveren.

Bijlagen III, IV en V zullen voor het gehele Koninkrijk gelden.

De Minister van Verkeer en Waterstaat,
N. Smit-Kroes

De Minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer,
E. H. T. M. Nijpels

De Staatssecretaris van Buitenlandse Zaken,
P. R. H. M. van der Linden